

Bobrowniki, 11 lipca [1420] lub 10 lipca [1421]¹

Starosta dobrzyński i wojewoda inowrocławski Janusz [z Kościeleca] donosi wielkiemu mistrzowi Michałowi [Küchmeisterowi], że szesnastu poddanych zakonnych ze szlachty zaopatrzonych w zbroje lub przesywanice i uzbrojonych w kusze wkroczyło niedawno pod osłoną nocy w dobra starostwa wystawcy z zamiarem atakowania mieszkańców i terenów ziemi dobrzyńskiej należącej do króla polskiego. Napastnicy uczynili to nie zważając na wyrok króla węgierskiego [Zygmunta Luksemburskiego z 6 stycznia 1420] w kwestii zachowania pokoju między Królestwem Polskim a zakonem adresata, który to król Polski [Władysław Jagiello] wraz z wystawcą w pełni przestrzegają. Ostatecznie, burgrabia starosty, po tym jak dowiedział się o napastnikach, wyszedł im na spotkanie i zatrzymał około północy jedenastu z nich w dąbrowie, pięciu zaś, który pozostali w polu dla dokonania zwiadu, zaatakowało wieś. Burgrabia odnalazł ich po śladach i uwięził [w ostatecznym rozrachunku] ośmiu spośród wszystkich napastników. Starosta wierzy, że do zdarzeń tych nie doszło za zgodą czy radą wielkiego mistrza. Nadawca podnosi, że gdyby błagano go albo burgrabiów o wymierzenie sprawiedliwości, to byłiby oni gotowi [do osądzenia ewentualnych oskarżonych], stąd domaga się on od adresata sprawiedliwości dla proszących, a to ze względu na szkodę jaką poniósł król a także i sam starosta. Nadawca podkreśla, że jako człowiek o zdrowych zmysłach, nie toleruje pobytu żadnego zloczyńcy w swoim starostwie.

Oryg.: GSPK, XX. HA, OBA, nr 28824, pap., łac., wym. 292 × 218 mm, przedarcia na złożeniach, in dorso resztki zamykającej list pieczęci wystawcy w zielonym wosku (wosk przez papier, wosk w dużym stopniu wykruszony, średnica śladu po pieczęci ok. 27 mm, zapewne chodzi tu o pieczęć herbową Jana Kościeleckiego ze Skępego o tej samej średnicy, zob. DokumentyMelno, s. 35), kustodii i papierowego paska zabezpieczającego pieczęć brak, rękami z pierwszej ćwierci XV w.: 1. Hauptman Dobryn de captivis quos detinet 2. Houghtman Beberern von den gefangen hirinne ist die schrift wie sie gefangen wurden.

Reg.: 1. RHD 1/3, nr 28824 (bez daty rocznej); 2. S. Szybkowski, *Kościeleccy ze Skępego herbu Ogon i ich protoplaści. Studium z dziejów późnośredniowiecznej rodziny możnowładczej, Gdańsk 2018, s. 145* (z krótkimi cytataми z oryg. i propozycją datacji, zob. niżej, przyp. 1, oraz z błędem literowym w sygnaturze – podano numer bieżący 2884 zamiast właściwego 28824).

Adres [in dorso]: ^aWenerabili domino et domino Michaeli magistro | Prussie generali etc.², domino michi gracioso etc.

^bWenerabilis domine michi graciouse! Wenerabilitati vestri presentibus duxi aperire, quomodo pridem vestre wenerabilitatis | nobiles noctis recluso tempore hora vespertina, sedecem in numero loricati, ioppati cum balistis silencio violenter | ad faciendum violenciam in populo et in terra regie serenitatis terre Dobrinensis in tenutam meam sunt de facto | ingressi^c, non attendentes sentenciam regis Hungarie³ inter Regnum Polonie et wenerabilitatis^d vestre ordinem super pace servanda pronuncciatam et promulgatam⁴, que dominus rex, noster graciosissimus dominus^e, una nobiscum illesa tenet et conservat. Preterea burgrabius meus⁵ ipsis rescientibus eis processit in occursum in obviandum violencie propositae undecem circa medium noctis in merica apprehendit, quinque vero, qui ad explorandum eisdem in campo relictis, villam agitabant, pede et vestigio recentibus invento captivavit (octo in numero ex omnibus), huiusmodi de facto causam intimo vestre wenerabilitati, confidens, quod non vestre permissionis neque consilii hec fuerunt, nam si |nos| me vel saltem burgrabios pro iusticia fienda exoptassent, paratos invenissent, pro et (de) reddenda iusticia, petentibus, vestri wenerabilitati hec scribo, prout se habet in causa et in facto huiusmodi, strepitum et iacturam in domino meo graciosissimo, domino rege, et demum in me factas querulose notificans,

quoniam^f nullum maleficum in tenuta mea fovere permitto^g sanus mente. Datum in Bobrowniky⁶ feria quinta^h post octavas Visitacionis Marie.

^gJanussius palatinus Iuniwla|dislouiensis, capitaneus Dobrinensis etc.⁷

^a Inicjał wysokości ok. 6 wersów.

^b Inicjał wysokości ok. 9 wersów.

^c W oryg. poprawiono z: ingressu.

^d Reg. 2: wenerabilitati.

^e Brak w reg. 2.

^f Reg. 2: quam.

^g Reg. 2: promitto.

^h Reg. 2: quarta.

ⁱ Inicjał wysokości ok. 4 wersów.

¹ List bez daty rocznej, S. Szybkowski, *Kościeleccy ze Skępego*, s. 145, ustala ją na 1420 (czwartek po oktawie Nawiedzenia NMP przypada wówczas 11 lipca; S. Szybkowski podaje tu nietrafnie 12 lipca) lub 1421 r. (10 lipca), uznając przy tym, że wcześniejsza data jest bardziej prawdopodobna.

² Michał Kūchmeister von Sternberg, wójt Nowej Marchii 1410, wielki marszałek 1411–1414, wielki mistrz 1414–1422, komtur gniewski 1422, zm. 1423 (W. Nöbel, *Michael Kūchmeister. Hochmeister des Deutschen Ordens 1414–1422*, Marburg 1969; *Hochmeister*, s. 119–121; Jähnig, s. 290, 292, 303, 318; Heckmann, s. 152, 210, 396, 405, 555).

³ Zygmunt Luksemburski, syn cesarza Karola IV Luksemburskiego i Elżbiety Pomorskiej, elektor brandenburski od 1378, król węgierski od 1387, król niemiecki od 1410, książę Luksemburga od 1419, król włoski od 1431, cesarz rzymski od 1433, król czeski od 1419, zm. 1437 (J.K. Hoensch, *Kaiser Sigismund. Herrscher an der Schwelle zur Neuzeit (1368–1437)*, München 1996; S. Wefers, *Das politische System Kaiser Sigmunds*, Stuttgart 1989; *Sigismund von Luxemburg. Ein Kaiser in Europa*, hrsg. von M. Pauly und F. Reinert, Mainz 2006; *Kaiser Sigismund (1368–1437). Zur Herrschaftspraxis eines europäischen Monarchen*, hrsg. K. Hruza, A. Kaar, Wien-Köln-Weimar 2012).

⁴ Mowa o wyroku sądu polubownego Zygmunta Luksemburskiego w sporze polsko-krzyżackim wydanym we Wrocławiu 6 stycznia 1420 r.

⁵ Niezidentyfikowany.

⁶ Bobrowniki, wieś, dawniej miasto, gmina loco, powiat lipnowski, woj. kujawsko-pomorskie.

⁷ Janusz Kościelecki ze Skępego i Radzików h. Ogon, kasztelan dobrzyński 1400–1405 (mianowany przez krzyżaków władających wówczas ziemią dobrzyńską w charakterze zastawu), wojewoda inowrocławski 1412–1426, starosta dobrzyński (bobrownicki) 1418–1421 (UKD, s. 91, 163, 209, 235, 261, 295, 305; S. Szybkowski, *Kujawska szlachta urzędnicza w późnym średniowieczu [1370–1501]*, Gdańsk 2006, s. 577, 578; idem, *Kościeleccy ze Skępego herbu Ogon i ich protoplaści. Studium z dziejów późnośredniowiecznej rodziny możnowładczej*, Gdańsk 2018, s. 87–162).